

REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

Wydział Obszarów Chronionych

Kancelaria Nadleśnictwa Lipusz
 RDOŚ-Gd-WOC.410.19.2020.MTL.2
 22.03.2021
 (data wpływu)
 Nr dziennika: 1960

do oceny!

Gdańsk, dnia 17.03.2021 r.

2 SP, 20
22.03.21
[Signature]

OPINIA

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, działając na podstawie art. 54 ust. 1 oraz art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2021 r., poz. 247), zwanej dalej ustawą OOŚ,

w odpowiedzi na wniosek Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku zn. spr. ZS.6004.8.2018.KR z dnia 28.12.2020 r. (data wpływu 30.12.2020 r.),

będąc organem właściwym do opiniowania w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Projektu Planu Urządzenia Lasu dla lasów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Lipusz na lata 2021-2030

opiniuje ww. Projekt PUL z następującymi uwagami:

Nadleśnictwo Lipusz, położone na terenie województwa pomorskiego, zarządza gruntami Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 22 757,75 ha, z czego powierzchnia leśna wynosi 21 812,76 ha.

Na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Lipusz znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

1. **Obszary Natura 2000**, dla części z nich ustanowione są, w drodze zarządzenia, plany zadań ochronnych, zwane dalej PZO:

a. Bory Tucholskie PLB220009

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa wg. Projektu PUL wynosi 13548,68 ha. Obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2015 r., poz. 1161).

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo
 ul. Chmielna 54/57, 80-748 Gdańsk, tel.: 58 68-36-800, fax: 58 68-36-803, sekretariat.gdansk@rdos.gov.pl, gdansk.rdos.gov.pl

2 SP.6004.2.2018. DJ

W obszarze, wg. analizowanego opracowania, zaplanowano łącznie: trzebieże na pow. 4197,42 ha (w tym trzebież późna na 3635,93 ha), czyszczenia na pow. 476,01 ha (w tym czyszczenia późne na 272,44 ha), zabiegi agrotechniczne na pow. 1296,17 ha. Użytkowanie rębne zaplanowano: rębnią zupełną (IB) na powierzchni 863,81 ha, rębnią częściową wielkopowierzchniową (IIA) na powierzchni 8,12 ha, rębnią gniazdową (III) na powierzchni 259,00 ha (z czego rębnią IIIA 143,50 ha, rębnią IIIB 115,50 ha), rębnią stopniową gniazdową udoskonaloną (IVD) na powierzchni 1245,73 ha. Zaplanowano odnowienia: luk i przersedzeń na 54,47 ha, po rębniach złożonych na 646,30 ha, zrębów istniejących i projektowanych 2363,30 ha.

Powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich (od VI klasy wieku wzwyż), wraz z klasą odnowienia (KO zawiera minimum 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) i klasą do odnowienia (KDO zawiera mniej niż 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) w obszarze wynosi łącznie 2152,98 ha. Według analizowanego opracowania (tab. 29, POOŚ) powierzchnia starodrzewi wzrosnie w okresie obowiązywania Projektu PUL o około 6%.

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 zabiegi gospodarcze przeprowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej oraz uwzględniające zadania ochronne z PZO (szczególnie te odnoszące się do: włośчатки, dzięcioła czarnego, gągoła, nurogęsi, siniaka oraz puchacza), nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

b. Dolina Słupi PLH220052

Dnia 26 marca 2021 r. zaczęło obowiązywać rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 lutego 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Słupi (PLH220052) (Dz. U. z 2021 r., poz. 437). Dla przedmiotowego obszaru nie ustanowiono PZO.

Tut. organ wnioskuje o weryfikację powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052. Powierzchnia tego obszaru będąca w zarządzie Nadleśnictwa wg. Projektu PUL wynosi **97,79 ha**. Dane zawarte w opisie taksacyjnym odnoszące się do form ochrony przyrody nie uwzględniają m. in. niektórych wydzieleń oddziału 125 (obręb Sulęczyno – 02); całych, bądź znacznych fragmentów wydzieleń 124 d, 126 b, 127 j, 134 c, 141 f, c, 144 c, i (obręb Sulęczyno – 02). Według „*Protokołu z posiedzenia Komisji Założeń Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lipusz na lata 2021-30*”, dalej zwanym protokołem Komisji Założeń Planu (KZP), powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi **118,63 ha**.

W związku z powyższym tut. organ wnioskuje o weryfikację wykazu planowanych zabiegów gospodarczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052. Według przedstawionego opracowania (m.in. tab. 27, POOŚ) w obszarze zaplanowano łącznie: trzebieże na

pow. 25,22 ha (w tym trzebież późna na 24,28 ha), czyszczenia późne na pow. 1,12 ha (brak czyszczeń wczesnych), zabiegi agrotechniczne na pow. 0,50 ha. Użytkowanie rębne zaplanowano jedynie rębnią stopniową gniazdową udoskonaloną (IVD) na powierzchni 1,34 ha. Zaplanowano odnowienia: po rębniach złożonych na 0,50 ha, zrębów istniejących i projektowanych 3,87 ha.

W związku z powyższym tut. organ wnioskuję również o weryfikację wykazu powierzchni drzewostanów ponad 100 – letnich (od VI klasy wieku wzwyż), wraz z klasą odnowienia (KO zawiera minimum 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) i klasą do odnowienia (KDO zawiera mniej niż 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni). Według przedstawionego opracowania w obszarze wynosi ona łącznie 11,76 ha (m.in. tab. 32, POOŚ). Według analizowanego opracowania (tab. 32, POOŚ) powierzchnia starodrzewi w okresie obowiązywania Projektu PUL nieznacznie wzrośnie (ok. 0,5 ha).

Tut. organ zwraca uwagę na omyłkę edytorską – kod Specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Słupi zapisany jako „PLB220052” – powinno być „PLH220052” – w rozdziale 8 „Literatura” pkt 17, POP.

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 zabiegi gospodarcze przeprowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

c. Dolina Stropnej PLH220037

Powierzchnia gruntów w zarządzie Nadleśnictwa wg. Projektu PUL wynosi 111,80 ha. Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Stropnej PLH220037 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1815) oraz zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 13 marca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Stropnej PLH220037 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 1070).

W obszarze, wg. analizowanego opracowania, zaplanowano łącznie: trzebieże na pow. 24,52 ha (w tym trzebież późna na 16,54 ha), czyszczenia na pow. 476,01 ha (w tym czyszczenia późne na 272,44 ha), zabiegi agrotechniczne na pow. 15,34 ha. Użytkowanie rębne zaplanowano: rębnią gniazdową częściową (IIIB) na powierzchni 2,25 ha (nie zaplanowano rębni IIIA), rębnią stopniową gniazdową udoskonaloną (IVD) na powierzchni 31,51 ha. Zaplanowano odnowienia: po rębniach złożonych na 16,36 ha, zrębów istniejących i projektowanych 32,58 ha.

Powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich (od VI klasy wieku wzwyż), wraz z klasą odnowienia (KO zawiera minimum 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) i klasą do odnowienia (KDO zawiera mniej niż 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) w obszarze

wynosi łącznie 16,57 ha. Według analizowanego opracowania (tab. 30, POOŚ) powierzchnia starodrzewi w okresie obowiązywania Projektu PUL wzrośnie do 27,56 ha.

W oparciu o „Dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Stropnej PLH220037 w województwie pomorskim” (2012) oraz *Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu, zasobach i stanie ochrony siedlisk przyrodniczych 6430, 7230 i 91E0* w obszarze Natura 2000 Dolina Stropnej PLH220037* (Centrum Ochrony Mokradeł, 2020) tut. organ wnioskuje o:

- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzieleń 301 b, 302 a, d, f (obręb Sulęczyńsko – 02) o informację o siedlisku przyrodniczym 9130 Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Gallio odorati-Fagenion*). Jednocześnie tut. organ przypomina o konieczności dostosowania zabiegów prowadzonych na siedliskach przyrodniczych będących przedmiotami ochrony do celów ochrony oraz zadań ochronnych dla tego siedliska zawartych w PZO,
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzieleń 301 i, 301 l (obręb Sulęczyńsko – 02) o informacje o płacie siedliska przyrodniczego 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzielenia 303 j (obręb Sulęczyńsko – 02) o informacje o siedlisku przyrodniczym 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe). Tut. organ proponuje w tym celu rozważenie wydzielenia płatu siedliska 91E0 jako nowego pododdziału,
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzielenia 295 c (obręb Sulęczyńsko – 02) o informacje o płacie siedliska przyrodniczego 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) oraz aktualizację informacji w POP i POOŚ (m.in. tab. 28, POOŚ). W związku z prowadzoną w tym wydzieleniu rębnią i planowanym cięciem uprzętającym (rębnia IIIBU – gniazdowa częściowa) tut. organ wnioskuje o dostosowanie elementów technicznych, czasowych i przestrzennych rębni, tak by nie pogorszyć stanu przedmiotu ochrony. Tut. organ proponuje w tym celu wydzielenie, w toku prowadzenia rębni, płatu siedliska jako odrębnej strefy manipulacyjnej oraz dostosowanie w jej obrębie docelowego gospodarczego typu drzewostanu (TD), z So-Db na Bk ewentualnie So-Bk, zgodnie ze wskazaniem protokołu Komisji Założeń Planu (tabela „typy drzewostanów” w KZP) oraz PZO.

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 cięcia rębne po uwzględnieniu ww. uwag, prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej oraz uwzględniające zadania ochronne z PZO, nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

d. Jeziora Chośnickie PLH220012

Cały obszar Natura 2000 znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa. Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi: wg. danych Nadleśnictwa Lipusz **213,23 ha**, wg. Standardowego Formularza Danych (SDF) obszaru Natura 2000 Jeziora Chośnickie PLH220012 **214,31 ha** (stan na 01.01.2021).

Granice analizowanego obszaru Natura 2000 zostały zmienione uchwałą nr 5 Rady Ministrów z dnia 5 stycznia 2021 r. w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie Komisji Europejskiej dokumentu "Lista zmian w sieci obszarów Natura 2000" (M. P. z 2021 r. poz. 45). Obecna powierzchnia obszaru Natura 2000 wynosi **307,78 ha** i w całości znajduje się na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa. Zaznaczyć należy, iż proponowane nowe (lub powiększone) obszary są chronione na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r. poz. 55, z późn. zm.).

Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Chośnickie PLH220012 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1621) oraz zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 lipca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Chośnickie PLH220012 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 2693).

W obszarze (stan na 01.01.2021) zaplanowano łącznie: trzebieże późne na pow. 20,13 ha (trzebieży wczesnej nie zaprojektowano), zabiegi agrotechniczne na pow. 30,09 ha. Pozostałych zabiegów gospodarczych, w tym rębni, nie zaprojektowano.

Powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich (od VI klasy wieku wzwyż), wraz z klasą odnowienia (KO zawiera minimum 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) i klasą do odnowienia (KDO zawiera mniej niż 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) w obszarze (stan na 01.01.2021) wynosi łącznie 56,21 ha. Według analizowanego opracowania (tab. 30, POOŚ) powierzchnia starodrzewi w okresie obowiązywania Projektu PUL wzrośnie do 62,30 ha.

W oparciu o „Dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Jeziora Chośnickie PLH 220012 w województwie pomorskim” (2012) tut. organ wnioskuje o:

- weryfikację opisów taksacyjnych wydzieleń w przedmiotowym obszarze pod kątem płatów leśnych i torfowiskowych siedlisk przyrodniczych wymienionych w SDF (7120, 7140, 91D0, 9190). Przykładowo w wydz. 41 i (obręb Sulęczyno – 02) w opisie taksacyjnym w polu „siedlisko przyrodnicze” wpisano **7140** Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*). Natomiast zgodnie z dokumentacją PZO w wydzieleniu zinwentaryzowano płat siedliska **91D0** Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio*

uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne. Z kolei w wydzieleniach 24 j, 25 g, 39 c (obręb Sulęczyno – 02) w opisie taksacyjnym w polu „siedlisko przyrodnicze” wpisano 91D0, podczas gdy zgodnie z dokumentacją PZO w wydzieleniach zinwentaryzowano płyty siedliska 7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej lub stymulowanej regeneracji,

- weryfikację opisów taksacyjnych wydzieliń w przedmiotowym obszarze, w których znajdują się płyty więcej niż jednego siedliska przyrodniczego. Przykładowo w wydz. 42 h (obręb Sulęczyno – 02) – w opisie taksacyjnym w polu „siedlisko przyrodnicze” wpisano 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*). Płat tego siedliska o pow. ok. 0,18 ha został zinwentaryzowany w tym wydzieleniu, jednak zgodnie z wiedzą tuż. organu, dominującym powierzchniowo (>0,5 ha) jest siedlisko 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne.

Tuż. organ wnosi o rozwinięciu w Projekcie PUL (m. in. rozdział 2.4.4 POP) oraz POOŚ (m.in. rozdział 4.2.) odniesień do zadań ochronnych zawartych w PZO dotyczących gospodarki leśnej (działania ochronne dla przedmiotu ochrony 91D0 nr 1, 2, 3, 4, 6) zawartych w zał. nr 3 zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 4 lipca 2016 r. *zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziorka Chośnickie PLH220012* (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 2693). Dotyczy to przede wszystkim ograniczenia wycinki do usuwania konkretnych gatunków i stadiów rozwoju we wskazanych lokalizacjach (m.in. w trzebieżach i zabiegach agrotechnicznych), przyczyn nie podjęcia zabiegów we wskazanych w PZO lokalizacjach, oraz sposobów zagospodarowania drewna w związku zadaniem ochronnym nr 6 dla siedliska 91D0, polegającym na zwiększaniu zasobów martwego drewna.

Tuż. organ zaznacza, iż z uwagi na przenikanie się przestrzenne tej formy ochrony przyrody z rezerwatem „Jeziorka Chośnickie” planując zabiegi gospodarcze należy uwzględniać wszystkie obowiązujące przepisy odnoszące się do obu tych form ochrony przyrody.

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 zabiegi gospodarcze po uwzględnieniu ww. uwag, prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej oraz uwzględniające zadania ochronne z PZO, nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

e. Jeziora Kistowskie PLH220097

Obowiązuje rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 lutego 2021 r. *w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jeziora Kistowskie (PLH220097)* (Dz. U. z 2021 r., poz. 350). Dla przedmiotowego obszaru nie ustanowiono PZO.

Tut. organ wnioskuje o weryfikację powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Jeziora Kistowskie PLH220097. Według Projektu PUL powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi **14,61 ha**. Według protokołu Komisji Założeń Planu (KZP) powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi **39,66 ha**.

Tut. organ wnioskuje również o weryfikację wykazu planowanych zabiegów gospodarczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w tym obszarze. Według przedstawionego opracowania (m.in. tab. 27, POOŚ) w obszarze zaplanowano jedynie trzebież późną na pow. 0,77 ha, a pozostałych zabiegów gospodarczych, w tym rębni i odnowień, nie zaprojektowano. Jednak w załączonym do opracowań opisie taksacyjnym w oddziale 7 (obręb Sulęczyno – 02) widnieją również m. in. odnowienia na zrębach pohuraganowych czy rębnia IVD.

W tym obszarze Natura 2000 na gruntach pod zarządem Nadleśnictwa nie zinwentaryzowano drzewostanów VI i wyższej klasy wieku, klasy odnowienia, ani klasy do odnowienia. Według analizowanego opracowania (tab. 36, POOŚ) w okresie obowiązywania Projektu PUL powierzchnia starodrzewi nie zwiększy się.

Tut. organ wnioskuje o uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzielenia 7 a (obręb Sulęczyno – 02) o informacje o występowaniu populacji Elismy wodnej *Luronium natans*, będącej przedmiotem ochrony obszaru.

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 zabiegi gospodarcze przeprowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

f. Jeziora Wdzydzkie PLH220034

Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 2014 r. *w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Wdzydzkie PLH220034* (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1841).

Tut organ wnioskuje o weryfikację powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Jeziora Wdzydzkie PLH220034. Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wg. Projektu PUL wynosi **2935,96 ha**. Według protokołu Komisji Założeń Planu (KZP) powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi **2952,21 ha**.

W związku z powyższym tut. organ wnioskuje o weryfikację wykazu planowanych zabiegów gospodarczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się na ww. obszarze Natura 2000. Według przedstawionego opracowania w obszarze zaplanowano łącznie: trzebieże na pow. 1552,17 ha (w tym trzebież późna na

1434,64 ha), czyszczenia na pow. 15,84 ha (w tym czyszczenia późne na 12,32 ha), zabiegi agrotechniczne na pow. 206,86 ha. Użytkowanie rębne zaplanowano: rębnią zupełną (IB) na powierzchni 186,94 ha, rębnią częściową wielkopowierzchniową (IIA) na powierzchni 8,12 ha, rębnią gniazdową zupełną (IIIA) na powierzchni 4,59 ha (rębni IIIB nie projektuje się), rębnią stopniową gniazdową udoskonaloną (IVD) na powierzchni 69,09 ha. Zaplanowano odnowienia: luk i przerzedzeń na 1,84 ha, po rębniach złożonych na 37,91 ha, zrębów istniejących i projektowanych 195,42 ha.

W związku z powyższym tut. organ wnioskuję również o weryfikację wykazu powierzchni drzewostanów ponad 100 – letnich. Według przedstawionego opracowania powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich (od VI klasy wieku wzwyż), wraz z klasą odnowienia (KO zawiera minimum 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) i klasą do odnowienia (KDO zawiera mniej niż 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) w obszarze wynosi łącznie 497,76 ha. Według analizowanego opracowania (tab. 31, POOŚ) powierzchnia starodrzewi w okresie obowiązywania Projektu PUL wzrośnie do 586,83 ha.

W oparciu o „*Dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Jeziora Wdzydzkie PLH220034 w województwie pomorskim*” (2012) tut. organ wnioskuję o:

- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzielenia 240 c (obręb Lipusz – 01) – całe wydzielenie – o informacje o siedlisku przyrodniczym 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzialeń 240 b (obręb Lipusz – 01) 324 o, p, t (obręb Dziemiany – 03)– fragmenty wydzialeń– o informację o płacie siedliska przyrodniczego 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe),
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzialeń 343 c, g (obręb Dziemiany – 03) o informację o płacie siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*),
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzielenia 230 a (obręb Lipusz – 01) – całe wydzielenie – o informacje o siedlisku przyrodniczym 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion*,
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzialeń: 240 b (obręb Lipusz – 01) – fragment wydzielenia, a także 212 b (obręb Dziemiany – 03) – fragment wydzielenia, oraz 222 f, g; 234 c, d (obręb Dziemiany – 03) – całe wydzielenia, o informację o siedlisku przyrodniczym 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne,
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzialeń 248 a, b, d, g; 256 a, b, f, m (obręb Lipusz – 01) o informację o siedlisku przyrodniczym 91E0 Łęgi

wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe) zinwentaryzowanego w ramach dokumentacji planu zadań ochronnych.

Siedlisko przyrodnicze 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) nie jest wymienione w Standardowym Formularzu Danych (SDF) obszaru Natura 2000 Jeziora Wdzydzkie PLH220034. Z kolei siedlisko przyrodnicze 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) jest wymienione w SDF, nie będąc jednak przedmiotem ochrony obszaru. W oparciu o „*Dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Jeziora Wdzydzkie PLH220034 w województwie pomorskim*” (2012) nie jest możliwe wskazanie lokalizacji płatów ww. siedlisk. Oba siedliska zostały wykazane dla obszaru Jeziora Wdzydzkie PLH220034 w POOŚ (tab. 28).

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 zabiegi gospodarcze po uwzględnieniu ww. uwag, prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej oraz uwzględniające zadania ochronne z PZO, nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

g. Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017

Cały obszar Natura 2000 znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wg. Projektu PUL wynosi 8,21 ha. Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1844) oraz zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 23 grudnia 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 21).

W tym obszarze Natura 2000 nie zaprojektowano żadnych zabiegów gospodarczych.

W obszarze na gruntach pod zarządem Nadleśnictwa nie zinwentaryzowano drzewostanów VI i wyższej klasy wieku, klasy odnowienia, ani klasy do odnowienia. Według analizowanego opracowania (tab. 34, POOŚ) w okresie obowiązywania Projektu PUL powierzchnia starodrzewi nie zwiększy się.

W oparciu o „*Dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Mechowiska Sulęczyńskie PLH220017 w województwie pomorskim*” (2012) tut. organ wnioskuje o:

- weryfikację opisu taksacyjnego wydzielenia 186 a (obręb Sulęcyno – 02) – informacji o siedlisku przyrodniczym w polu „siedlisko przyrodnicze”. Dominującym powierzchniowo jest płat siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (>2 ha). Płat siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*) zajmuje ok 1,4 ha. Równocześnie zinwentaryzowano w tym wydzieleniu płaty siedliska

przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne (łącznie >0,30 ha). W tym przypadku jedną z możliwości może być, w związku ze spełnieniem przez płaty siedlisk 7230 i 7140 wymogów powierzchniowych, podział wydzielenia 186 a na dwa wydzielenia, przy zachowaniu informacji o płatach siedliska 91D0,

- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzielenia 188 k (obręb Sulęczyjno – 02) o informacje o siedlisku przyrodniczym 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne.

Tut. organ zaznacza, iż z uwagi na przenikanie się przestrzenne tej formy ochrony przyrody z rezerwatem „Mechowiska Sulęczyńskie” planując zabiegi gospodarcze należy uwzględniać wszystkie obowiązujące przepisy odnoszące się do obu tych form ochrony przyrody.

W analizowanym obszarze Natura 2000 nie zaplanowano zabiegów gospodarczych, które mogą wpłynąć na pogorszenie stanu poszczególnych przedmiotów ochrony. W dalszej części pisma, odnoszącej się do rezerwatu „Mechowiska Sulęczyńskie”, omówiono projektowane w zlewni bezpośredniej obszaru Natura 2000 rębnie, które w ocenie tut. organu mogą wyczerpywać znamiona opisanego w PZO zagrożenia potencjalnego dla siedlisk 7140 oraz 7230: „B02 (...): gospodarka leśna niedostosowana do wymogów ochrony siedliska – potencjalny negatywny wpływ w przypadku wykonywania zrębów zupełnych w pobliżu torfowisk. Nie są wskazane rębnie zupełne lub wielkopowierzchniowe rębnie złożone. Na skutek usunięcia pokrywy roślinnej może nastąpić zwiększony spływ wód i substancji mineralnych z obszaru alimentacji”.

h. Młosino-Lubnia PLH220077

Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Młosino-Lubnia PLH220077 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1941) oraz zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 lutego 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Młosino-Lubnia PLH220077 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2015 r., poz. 584).

Tut. organ wnioskuje o weryfikację powierzchni gruntów w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Młosino-Lubnia PLH220077. Według Projektu PUL powierzchnia tego obszaru będąca w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 291,64 ha. Dane zawarte w opisie taksacyjnym odnoszące się do form ochrony przyrody nie uwzględniają jednak m. in. znaczącego fragmentu (ponad 2,5 ha) wydzielenia 388 c (obręb Dziemiany- 03). Dodatkowo według protokołu Komisji Założeń Planu (KZP) powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 300,70 ha.

W związku z powyższym tut. organ wnioskuję o korektę wykazu planowanych zabiegów gospodarczych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa znajdujących się w obszarze Natura 2000 Młosino-Lubnia PLH220077. Według przedstawionego opracowania (m.in. tab. 27, POOŚ) w obszarze zaplanowano łącznie: trzebieże na pow. 165,00 ha (w tym trzebież późna na 129,26 ha), czyszczenia późne na pow. 0,40 ha (czyszczeń wczesnych nie projektowano), zabiegi agrotechniczne na pow. 5,50 ha. Użytkowanie rębne zaplanowano wyłącznie rębnią stopniową gniazdową udoskonaloną (IVD) na powierzchni 22,21 ha. Zaplanowano odnowienia: luk i przersedzeń na 2,18 ha, po rębniach złożonych na 5,50 ha, zrębów istniejących i projektowanych 3,31 ha.

W związku z powyższym tut. organ wnioskuję również o weryfikację wykazu powierzchni drzewostanów ponad 100 – letnich. Według przedstawionego opracowania powierzchnia drzewostanów ponad 100 – letnich (od VI klasy wieku wzwyż), wraz z klasą odnowienia (KO zawiera minimum 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) i klasą do odnowienia (KDO zawiera mniej niż 50% lub 30% odnowienia, w zależności od rodzaju zastosowanej rębni) w obszarze wynosi łącznie 38,67 ha. Według analizowanego opracowania (tab. 35, POOŚ) w okresie obowiązywania Projektu PUL powierzchnia starodrzewi wzrośnie do 101,64 ha.

W oparciu o „*Dokumentację Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Młosino-Lubnia PLH220077 w województwie pomorskim*” (2012) oraz „*Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu, zasobach i stanie ochrony siedliska przyrodniczego 91T0 w obszarze Natura 2000 Młosino-Lubnia PLH220077*” (Centrum Ochrony Mokradeł, 2020). tut. organ wnioskuję o:

- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydziałów 394 a, b (obręb Dziemiany – 03) o informację o płacie siedliska przyrodniczego 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*) oraz aktualizację informacji w POP i POOŚ (m.in. tab. 35, POOŚ),
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydziału 376 f (obręb Dziemiany – 03) o informację o płacie siedliska przyrodniczego 91T0 Śródładowy bór chrobotkowy oraz aktualizację informacji w POP i POOŚ (m.in. tab. 35, POOŚ),
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydziału 373 b (obręb Dziemiany – 03) o informację o siedlisku przyrodniczym 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe).
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydziałów 373 a, b, c (obręb Dziemiany – 03) o informację o płacie siedliska przyrodniczego 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*),
- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydziału 373 a (obręb Dziemiany – 03) o informację o płacie siedliska przyrodniczego 91D0 Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino*

mugo-Sphagnetum, Sphagno glrgensohnii-Piceetum) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne,

- uzupełnienie opisu taksacyjnego wydzieleń 366 g, 373 f (obręb Dziemiany – 03) informację o siedlisku przyrodniczym 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe).

Tuż. organ wnioskuje o zmniejszenie intensywności cięć w wydzieleniu 385 h (obręb Dziemiany – 03) w związku z potencjalnym zagrożeniem określonym w PZO dla siedliska 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic (*Charcteria spp.*): „B02.02 (...) – nie są wskazane rębnie zupełne, jednocześnie rębnie złożone na znacznych powierzchniach w zlewni bezpośredniej jezior”. Wydzielenie 385 h jest wskazane w zadaniach ochronnych dla ww. siedliska przyrodniczego. W ocenie tuż. organu intensywność jednorazowego cięcia w rębni IVD na poziomie 40% i związane z nim zabiegi odnowieniowe na powierzchni 1,70 ha mogą doprowadzić do nieskuteczności zadania ochronnego polegającego na utworzeniu pasa ok. 10 m użytkowanego cieciami przerębowymi. Tuż. organ proponuje rozważenie w tym celu zmniejszenia intensywności cięcia w analizowanym Projekcie PUL lub przeprowadzenie dwóch cięć o sumarycznej intensywności 40% i nawrocie zgodnym z przyjętymi dla gospodarstwa wielofunkcyjnych lasów ochronnych- 7 lat. Jednocześnie tuż. organ przychyła się do pozostałych rębni złożonych na analizowanym obszarze Natura 2000, przy zachowaniu zadań ochronnych oraz intensywności zaplanowanych cięć.

Zaplanowane w analizowanym obszarze Natura 2000 zabiegi gospodarcze po uwzględnieniu ww. uwag, prowadzone zgodnie z zasadami zrównoważonej gospodarki leśnej oraz uwzględniające zadania ochronne z PZO, nie powinny negatywnie wpłynąć na stan poszczególnych przedmiotów ochrony.

i. Jezioro Księżę w Lipuszu PLH220104

Cały obszar Natura 2000 znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, jednak Nadleśnictwo nie zarządza gruntami na powyższym obszarze. Dla przedmiotowego obszaru nie ustanowiono PZO.

2. Rezerwaty przyrody:

a. „Jezioro Chośnickie”

Cały rezerwat znajduje się na gruntach w zasięgu Nadleśnictwa, powierzchnia rezerwatu wynosi 213,36 ha. Nie ustanowiono otuliny dla rezerwatu.

Plan Ochrony, dalej zwany PO, ustanowiony jest rozporządzeniem Nr 16/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Chośnickie” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r. Nr 103, poz. 1667).

Tut. organ wnosi o rozwinięcie w Projekcie PUL (m. in. rozdział 2.2.1 POP) oraz POOŚ (m.in. rozdział 4.2.) odniesień do działań ochronnych dotyczących gospodarki leśnej (działania ochronne nr 2, 3, 4, 5) zawartych w zał. nr 2 planu ochrony rezerwatu "Jeziorka Chośnickie" (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2007 r. Nr 103, poz. 1667). Dotyczy to przede wszystkim ograniczenia wycinki do usuwania konkretnych gatunków i stadiów rozwoju we wskazanych lokalizacjach (m.in. w trzebieżach i zabiegach agrotechnicznych) oraz przyczyn nie podjęcia zabiegów we wskazanych w PO lokalizacjach.

Zaplanowane na obszarze rezerwatu zabiegi gospodarcze nie są sprzeczne z PO.

b. „Mechowiska Sulęczyńskie”

Cały rezerwat znajduje się w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa, powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 6,72 ha. Otulina rezerwatu na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa zajmuje 13,30 ha.

Plan Ochrony, dalej zwany PO, ustanowiony jest zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 15 września 2017 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Mechowiska Sulęczyńskie” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2017 r., poz. 3430).

Zaplanowane na obszarze rezerwatu zabiegi gospodarcze nie są sprzeczne z PO.

Analizowany PO wskazuje na zagrożenie ze strony gospodarki leśnej (zał. nr 1 do PO): „gospodarka leśna w bezpośrednim otoczeniu rezerwatu (w zlewni bezpośredniej torfowiska) polegająca na rębniach zupełnych, jednoczesnych rębniach złożonych na znacznym obszarze zlewni bezpośredniej – zagrożenie zewnętrzne, o charakterze pośrednim”. W uzasadnieniu zawartym w PO wskazuje się na rębnie zupełne oraz rębnie IIIA jako źródło potencjalnego zagrożenia. W związku z wystąpieniem w 2017 r. wielkopowierzchniowych wiatrolomów ilość pasów zrębowych z zainicjowaną rębnią w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu znacząco wzrosła. Dotyczy to wszystkich wydzieleń znajdujących się w zlewni torfowiska (zał. nr 3 planu ochrony rezerwatu „Mechowiska Sulęczyńskie”). Szczególnie zaś oddziałów będących w zlewni bezpośredniej torfowiska tj.: całości lub większej części oddziałów 184, 185, 187, 188, 189, 193, 194 (obręb Sulęczyno – 02).

W związku z powyższym tut. organ wnosi o przekwalifikowanie rębni w wydzieleniu 185 p z IIIAU na rębnię IVD z okresem odnowienia min. 20 lat. Jest to związane z: położeniem wydziału w zlewni bezpośredniej torfowiska, znaczną powierzchnią jaka miałaby być odsłonięta pojedynczym cięciem uprzątającym – 3,91 ha), lokalizacją powierzchni manipulacyjnej (górnego stoku o spadku w kier. torfowiska) oraz niewielką odległością (ok. 50 m) od granicy rezerwatu.

Tut. organ wnosi również o wydłużenie okresu odnowienia rębni z 20 do 30 lat w wydzieleniach 188 g, 193 a, 193 g ze względu na położenie w zlewni bezpośredniej torfowiska. Jednocześnie tut. organ przychyliła się do rębni planowanych w wydzieleniach 184c, 185d, 189g, 194a.

3. Parki Krajobrazowe:

a. Wdzydzki Park Krajobrazowy:

Dla Wdzydzkiego PK obowiązuje uchwała nr 145/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r. Nr 66, poz. 1460 z późn. zm.).

Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa, wg. Projektu PUL wynosi 3716,39 ha, a otuliny Parku w zarządzie Nadleśnictwa 2165,44 ha. Park posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 6/2001 Wojewody Pomorskiego z dnia 7 sierpnia 2001 r. w sprawie ustanowienia "Planu ochrony Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego" (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2001 r. Nr 64, poz. 748). Projekt PUL nie jest sprzeczny z zapisami ww. uchwały.

Tut. organ wnosi o zamieszczenie w opisie taksacyjnym informacji o lokalizacji wydzieleń w granicach otuliny Parku Krajobrazowego, analogicznie do pozostałych powierzchniowych form ochrony przyrody.

b. Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” – otulina:

Dla PK „Dolina Słupi” obowiązuje uchwała nr 146/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2011 r. Nr 66, poz. 1461 z późn. zm.).

Park posiada plan ochrony ustanowiony Rozporządzeniem Nr 15/2003 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 czerwca 2003 roku w sprawie ustanowienia Planu ochrony Parku Krajobrazowego "Dolina Słupi" (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2003 r. Nr 83, poz. 1362). Projekt PUL nie jest sprzeczny z zapisami ww. uchwały.

Tut. organ wnosi o zweryfikowanie powierzchni otuliny PK „Dolina Słupi” na gruntach Nadleśnictwa i w jego zasięgu terytorialnym (m.in. tab. 5, POP; tab. 15, POOŚ). Według Projektu PUL powierzchnia otuliny Parku na gruntach Nadleśnictwa wynosi 8201,58 ha.

Tut. organ wnosi o zamieszczenie w opisie taksacyjnym informacji o lokalizacji wydzieleń w granicach otuliny Parku Krajobrazowego, analogicznie do pozostałych powierzchniowych form ochrony przyrody

4. Obszary Chronionego Krajobrazu:

a. Gowidliński Obszar Chronionego Krajobrazu:

Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 3084,78 ha. Dla obszaru obowiązuje Uchwała Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 2942). Projekt PUL nie jest sprzeczny z zapisami ww. uchwały.

b. Lipuski Obszar Chronionego Krajobrazu:

Powierzchnia w zarządzie Nadleśnictwa wynosi 8818,17 ha. Dla obszaru obowiązuje Uchwała Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r., poz. 2942). Projekt PUL nie jest sprzeczny z zapisami ww. uchwały.

5. Użytki ekologiczne na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa:

- a. „Grabowskie Jezioro” – śródlądowe bagno z lustrem wody. Powierzchnia w zarządzie 3,66 ha. Obowiązuje Rozporządzenie nr 12/97 Wojewody Słupskiego z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Słup. Nr 16, poz. 83),
- b. Śródlądowe torfowisko ze starymi egzemplarzami sosny. Powierzchnia w zarządzie 0,93 ha. Obowiązuje Rozporządzenie nr 12/97 Wojewody Słupskiego z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Słup. Nr 16, poz. 83),
- c. „Jezioro Bobrzenica” – śródlądowe bagno z lustrem wody. Powierzchnia w zarządzie 2,02 ha. Obowiązuje Rozporządzenie nr 12/97 Wojewody Słupskiego z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Słup. Nr 16, poz. 83),
- d. Przerębska Huta – kompleks łąk, torfowisk i olsów. Powierzchnia w zarządzie 9,50 ha. Rozporządzenie nr 49/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 06 marca 2006 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2006 r. Nr 37, poz. 753),
- e. Zdradzonko – oczko śródlądowe. Powierzchnia w zarządzie 1,88 ha. Rozporządzenie nr 3/09 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2009 r., poz. 1935),
- f. Meszonko – oczko śródlądowe. Powierzchnia w zarządzie 2,48 ha. Rozporządzenie nr 3/09 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2009 r., poz. 1935),
- g. Kołpiny – łąki śródlądowe na torfach z borem sosnowym. Powierzchnia w zarządzie 6,03 ha. Rozporządzenie nr 3/09 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2009 r., poz. 1935),
- h. Łąki na Rowie – torfowiska przejściowe, łąki wilgotne oraz średnio wilgotne. Powierzchnia w zarządzie 12,26 ha. Rozporządzenie nr 3/09 Wojewody Pomorskiego z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2009 r., poz. 1935).

6. Ponadto na terenie Nadleśnictwa Lipusz znajdują się:

a. **Pomniki przyrody:**

- Głaz narzutowy, wydz. 307b,
- Sosna pospolita, wydz. 295b,
- Dąb szypułkowy, wydz. 311c,
- Buk zwyczajny, wydz. 273d,
- Buk zwyczajny, wydz. 169a,
- Brzoza brodawkowata, wydz. 312g,
- Dąb bezszypułkowy, wydz. 301h,
- Grupa drzew, 3 szt. Modrzew europejski, wydz. 256i, oraz 3 szt. Świerk pospolity, wydz. 256o,
- Klon pospolity, wydz. 156k,
- Dąb szypułkowy, wydz. 156k.

b. **chronione gatunki porostów i grzybów** – na podstawie przepisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1408), wyszczególnione są w Programie Ochrony Przyrody. W celu ich ochrony, należy przestrzegać wskazówek w nim zawartych.

c. **chronione gatunki roślin** – na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409), wyszczególnione są w Programie Ochrony Przyrody. W celu ich ochrony, należy przestrzegać wskazówek w nim zawartych.

Tut. organ wnioskuje o uzupełnienie informacji o stanowiskach Elismy wodnej *Lurium natans*, (m.in. tab. 12, POP), między innymi o stanowiska w obszarze Natura 2000 Jeziora Kistowskie PLH220097.

d. **chronione gatunki zwierząt** – na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183 z późn. zm.), wyszczególnione są w Programie Ochrony Przyrody.

e. **Strefy ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania zwierząt:**

Na gruntach Nadleśnictwa Lipusz, w oparciu o art. 60 ust 3 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 z późn. zm.) oraz załącznik nr 4 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz.

2183 z późn. zm.), ustanowiono 1 strefę ochrony miejsc gniazdowania – dla bielika.

Tut. organ wnosi wprowadzenie zamian opisów taksacyjnych dla wydzieleń na których znajdują się ustanowione strefy całoroczna i okresowa. Zmiany dotyczą: zmiany cechy „Główna funkcja lasu” z „gospodarcza” na „ochronna”; dodaniu cechy „Kategoria ochronności” – „ostoje zwierząt”. Dodatkowo tut. organ wnosi również o zmianę przynależności ww. wydzieleń do poszczególnych rodzajów gospodarstw: w strefie okresowej na „gospodarstwo wielofunkcyjnych lasów ochronnych” (O), w strefie całorocznej na „gospodarstwo specjalne” (S). Powyższe uwagi nie odnoszą się do wydzieleń, na których znajdują się użytki ekologiczne.

Tut. organ wskazuje, że planowane prace związane z wycinką drzew w strefie ochrony okresowej mogą być wykonywane wyłącznie poza okresem ochronnym, trwającym dla bielika od 1 stycznia do 31 lipca. Z kolei wykonanie zaplanowanych w Projekcie PUL zabiegów w strefie ochrony całorocznej bielika (m.in. rozdz. 3.3.7 „Strefy ochrony”, POOŚ) możliwe będzie dopiero po stwierdzeniu opuszczenia ostoi przez gatunek i likwidacji strefy ochrony przez tut. organ na drodze decyzji administracyjnej lub po uzyskaniu od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku zezwolenia na odstępianie od zakazów, o których mowa w art. 60 ust. 6 ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 z późn. zm.).

Cięcia rębne w strefach ochrony okresowej gatunków chronionych powinny być rozłożone w czasie w taki sposób, by w jednym sezonie pozalęgowym cięcia prowadzić na jednym pasie zrębowym na raz, ewentualnie na dwóch mniejszych powierzchniowo. Pozwoli to na stopniowe wprowadzanie zmian w siedlisku danego gatunku. Nie należy też prowadzić prac rębnych, w tym odnowieniowych, w jednym czasie z różnych kierunków wokół gniazda.

Zalesienia:

W Projekcie PUL nie zaplanowano zalesień gruntów nieleśnych. Z uwagi na powyższe Projekt PUL nie stanowi ram dla przedsięwzięć wymienionych w treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839).

Cięcia rębne, przebudowy

W oparciu o § 11 ust. 1,2 oraz § 67 ust.5 Zasad Hodowli Lasu (CILP, 2012):

- a. Tut. organ proponuje przeanalizować zmianę rębni IIIAU na IVD, z okresem odnowienia co najmniej 20 lat, zaplanowaną w wydzieleniach 131 b, 166 a, 238 g (obręb Lipusz – 01), w lasach wodochronnych. Zmiana ta pozwoli pełniej realizować główną funkcję lasu wskazaną w opisie taksacyjnym – ochronną –

- jednocześnie zachowując funkcję gospodarczą. Dodatkową przesłanką jest bliskość: dla 131 b jeziora Lubiszewskiego, dla 166 a jeziora Karpno, oraz duża ilość inicjowanych w pobliżu obu wydzieleń rębni IVD, co może wpłynąć na nadmierną intensyfikację spływu powierzchniowego w zlewni bezpośredniej tych jezior. Z kolei wydzielenie 238g położone jest na stoku bezpośrednio nad Wdą, w obszarze Natura 2000 Jeziora Wdzydzkie PLH220034. Jednocześnie tut. organ przychyliła się do projektowanych rębni IVD w lasach wodochronnych obrębu Lipusz – 01,
- b. Tut. organ proponuje rozważyć przekwalifikowanie rębni IIIAU na IVD, z okresem odnowienia co najmniej 20 lat, zaplanowaną w wydzieleniach 241m, 241 z (wydzielenia graniczące ze sobą) oraz 103 d, 255 g (obręb Sulęczyno – 02), w lasach wodochronnych. Zmiana ta pozwoli pełniej realizować główną funkcję lasu wskazaną w opisie taksacyjnym – ochronną – jednocześnie zachowując funkcję gospodarczą. Dodatkową przesłanką jest fakt, iż dla wydzieleń 103 d, 241 m nie jest zachowane ograniczenie powierzchni rębni IIIA do 6 ha, przewidziane przez § 33 ust. 2 pkt a Zasad Hodowli Lasu (2012). Równocześnie wydzielenie 103 d znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru Natura 2000 Dolina Słupi PLH220052 oraz Jeziora Żukowskiego. Jednocześnie tut. organ przychyliła się do projektowanych rębni IVD w lasach wodochronnych obrębu Sulęczyno – 02,
- c. Tut. organ wnosi by zmienić zaplanowaną w wydzieleniu 198 i (obręb Dziemiany – 03) w lasach wodochronnych, rębnią IB na IIIA, zachowując powierzchnię manipulacyjną i dostosowując skład gatunkowy drzew odnawianych na gniazdach do warunków siedliskowych Bśw. Pozwoli to realizować główną funkcję lasu wskazaną w opisie taksacyjnym – ochronną – jednocześnie zachowując funkcję gospodarczą. Dodatkowym argumentem jest bezpośrednie sąsiedztwo wydzielenia 207 a na którym zaplanowano cięcie zupełne uprzątające w ramach rębni IIIA,
- d. Tut. organ proponuje rozważyć przekwalifikowanie rębni IIIAU na IVD, z okresem odnowienia co najmniej 20 lat, zaplanowaną w wydzieleniach 42 a, 44 h, 62 g, 69 f, 70 c, d; 75 c, 76 d, 91 d, 94 a, b (obręb Dziemiany – 03), w lasach wodochronnych. Zmiana ta pozwoli pełniej realizować główną funkcję lasu wskazaną w opisie taksacyjnym – ochronną – jednocześnie zachowując funkcję gospodarczą. Dodatkową przesłanką jest fakt, iż wydzielenia 75 c, 76 d, 94 a, b znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Dywańskie, zaś wydzielenie 91 d na wierzchołku stoku na którym prowadzona jest rębnia IVD (93 b) granicząca z tym jeziorem; wydzielenia 70 c, d znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie jeziora Małe Sarnowicze; wydzielenie 69 f znajduje się na stoku w bezpośrednim sąsiedztwie (ok. 20 m) jeziora Wielkie Sarnowicze. Z kolei wydzielenia 42 a, 62 g znajdują się w bezpośrednim sąsiedztwie cieku i przepływowych zbiorników wodnych leżących w zlewni Wdy, a wydzielenie 44 h leży w bezpośrednim sąsiedztwie młodnika po rębni złożonej (8 So 3 lata) o powierzchni 15,40 ha (wydz. 44 a), który graniczy bezpośrednio ze wzmiankowanymi zbiornikami wodnymi. Kolejnym czynnikiem jest duża ilość

rębni IVD inicjowanych w pobliżu wymienionych w tym akapicie wydzieleń, co może wpłynąć na nadmierną intensyfikację spływu powierzchniowego w zlewni bezpośredniej poszczególnych jezior. Jednocześnie tut. organ przychyliła się do projektowanych rębni IVD w lasach wodochronnych obrębu Dziemiiany – 03.

Tut. organ przypomina, iż dane wrażliwe – jak lokalizacja stref ochrony wokół gniazd, lokalizacja stanowisk chronionych gatunków etc. – nie mogą być upublicznione w materiałach przedkładanych w ramach procedur konsultacji społecznych zapewniających udział społeczeństwa w postępowaniu oraz udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie.

W obszarach Natura 2000 szczególnie istotne, z uwagi na przestrzeganie zapisów PZO w stosunku do wszystkich przedmiotów ochrony, jest zawarcie w opisie taksacyjnym wydzieleń, w tym wydzieleń nieleśnych, informacji o fragmentach siedlisk przyrodniczych, które występują w formie płatów i nie spełniają kryterium do utworzenia z nich osobnych wyłączeń taksacyjnych. Brak tej informacji może prowadzić do niepełnej realizacji zadań ochronnych zapisanych w PZO. Tut. organ wskazuje, iż zgodnie z § 8 ust. 6 oraz § 15 ust. 2 pkt 2 lit. b, c, d Instrukcji Urządzenia Lasu cz. I (CILP, 2012) fakt znajdowania się płatu siedliska przyrodniczego na fragmencie wydzielenia leśnego w zasięgu obszaru Natura 2000 spełnia kryterium do utworzenia osobnego wyłączenia taksacyjnego.

Jednocześnie tut. organ wskazuje, iż zgodnie z § 15 ust. 2 pkt 2 lit. c, d Instrukcji Urządzenia Lasu cz. I (CILP, 2012) fakt znajdowania się fragmentu wydzielenia leśnego w zasięgu obszaru Natura 2000 spełnia kryterium do utworzenia osobnego wyłączenia taksacyjnego.

Tut. organ wnosi zatem, w odniesieniu do wszystkich wydzieleń taksacyjnych w obszarach Natura 2000, o zamieszczenie w opisie taksacyjnym wydzieleń, w formie opartej o Instrukcję Urządzenia Lasu cz. I (CILP, 2012), informacji o fragmentach siedlisk przyrodniczych, które występują w formie płatów, ale nie spełniają kryterium do utworzenia z nich osobnych wyłączeń taksacyjnych, w tym znajdujących się w wydzieleniu z innym przeważającym powierzchniowo. Odnosi się to także do wydzieleń nieleśnych (np. cecha „rodzaj powierzchni”: Bagno, Ł, Ps itd.) – jeżeli nie ma technicznej możliwości uzupełnienia pola „siedlisko przyrodnicze”.

Tut. organ wnioskuje również, w oparciu o m. in. uwagi do poszczególnych obszarów Natura 2000, o weryfikację zawartych w POP i POOŚ wykazów siedlisk przyrodniczych w obszarach Natura 2000 (m.in. tab. 28, tab. 37, POOŚ).

W oparciu o powyższe uwagi oraz § 8 ust. 3 lit e) oraz § 12 Zasad Hodowli Lasu (CILP, 2012) tut. organ wnioskuje o weryfikację wykazu zaplanowanych zabiegów gospodarczych w obszarach Natura 2000 (m.in. tab. 27, POOŚ) oraz na siedliskach przyrodniczych wykazanych w opracowaniach dotyczących obszarów Natura 2000 (m.in. tab. 28, POOŚ) w zakresie siedlisk i zabiegów, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów

Młosino-Lubnia PLH220077, Dolina Stropnej PLH220037 oraz Jeziora Wdzydzkie PLH220034.

W związku z aktualizacją stanu wiedzy dla obszarów Dolina Słupi PLH220052, Jezioro Księżę w Lipuszu PLH220104 oraz Jeziora Kistowskie PLH220097, w ramach projektu nr POIS.02.04.00-00-0191/16 (tzw. Bank Danych), a także przekazania do KE przez Radę Ministrów projektu zmiany granic obszaru Natura 2000 Jeziora Chośnickie PLH220012 (M. P. z 2021 r. poz. 45), tut. organ wnosi o uwzględnienie projektowanego powiększenia i związanych z tym przedmiotów ochrony, oraz wprowadzenie do Projektu PUL i POOŚ zapisów w brzmieniu:

- „W przypadku zmiany granic obszarów Natura 2000, aktualizacji listy przedmiotów ochrony, w tym siedlisk przyrodniczych, oraz zaplanowania lub aktualizacji celów ochrony lub działań ochronnych w PZO, Nadleśnictwo zaktualizuje posiadane dane, dostosuje do nich zaprojektowane wskazówki gospodarcze, a ewentualne działania ochronne zostaną wdrożone przez Nadleśnictwo w porozumieniu z RDOŚ w Gdańsku.”

Projekt PUL nie stanowi ram dla przedsięwzięć wymienionych w treści rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie *określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839).

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku opiniuje pozytywnie Projekt PUL, jednocześnie wnosząc o uwzględnienie ww. uwag przed przyjęciem Projektu PUL.

Tut. organ informuje również, że Projekt PUL w zakresie dotyczącym obszaru otuliny rezerwatu należy uzgodnić odrębnym wnioskiem w trybie art. 13 ust. 3b ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2020 r., poz. 55 z późn. zm.) z tutejszym organem. W analizowanym Projekcie PUL ww. procedura dotyczy rezerwatu „Mechowiska Sulęczyńskie”, nawet w sytuacji gdy w otulinie nie przewidziano żadnych zabiegów gospodarczych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, na mocy art. 55 ust. 4 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zwraca się z prośbą o przekazanie Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Lipusz na lata 2021 – 2030 (w tym warstw pochodnych z Leśnej Mapy Numerycznej oraz danych z Systemu Informatycznego Lasów Państwowych) po jego zatwierdzeniu, wraz z podsumowaniem wyników procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Gdańsku

Radosław Iwiński

Otrzymują:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku, ul. Ks. Franciszka Rogaczewskiego 9/19; 80-804 Gdańsk;
2. a/a.

Do wiadomości: Nadleśnictwo Lipusz, ul. Brzozowa 2; 83-424 Lipusz